

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2016
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

1. uzdevums (5 punkti).

Papildini tekstu, norādītajā vietā ierakstot kādu no dotajiem ekonomikas terminiem! Daži termini ir lieki. Lieto vajadzīgo locījumu, dzimti un laiku!

Aizpilda skolotājs:

tradicionālā ekonomika, brīvā tirgus ekonomika, komandekonomika, jauktā ekonomika, sabiedriskais īpašums, plānošana, brīva konkurence

Ekonomikas literatūrā tiek apskatītas četras ekonomiskās sistēmas: tradicionālā ekonomika, brīvā tirgus ekonomika, _____ un jauktā ekonomika.

Vissenākā ir _____. Šajā ekonomiskajā sistēmā cilvēki dzīvo tuvu nabadzības robežai, nav vērojama strauja ekonomikas izaugsme un tehnoloģiskais progress.

Par progresīvāko ekonomisko sistēmu tiek uzskatīta brīvā tirgus ekonomika. Tās galvenā iezīme bija _____, kas nodrošināja efektīvu resursu izmantošanu un augstu tehnoloģisko progresu.

Komandekonomikas raksturīgākās pazīmes ir _____ un centralizēta plānošana.

Mūsdienās visizplatītākā ekonomiskā sistēma ir _____.

Kopā par 1. uzd.:

2. uzdevums (21 punkts).

Apvelc ar apli pareizās atbildes burtu! (Katram jautājumam ir tikai viena pareiza atbilde.)

1. Ekonomikas teorija ir mācība par to, kā

- A ar esošajiem ražošanas resursiem saražot lielāko preču, pakalpojumu daudzumu
- B efektīvāk izmantot naudu neierobežoto vajadzību apmierināšanai
- C efektīvi izmantot ierobežotos ražošanas resursus pilnīgākai cilvēku vajadzību apmierināšanai
- D savienot atsevišķu cilvēku vajadzības un sabiedrības kopējās intereses

1. _____

2. Pieņemsim, ka sabiedrība ražo tikai divas preču grupas: pārtikas preces un kapitālpreses. Ja visi esošie resursi tiek izmantoti pilnīgi un efektīvi, sabiedrība var palielināt pārtikas preču ražošanu,

- A samazinot kapitālpreses ražošanu
- B palielinot gan kapitālpreses ražošanu, gan pārtikas preču ražošanu
- C palielinot tikai kapitālpreses ražošanu
- D vispār nav iespējams palielināt pārtikas preču ražošanu

2. _____

3. Kādas ir automašīnas ražošanas alternatīvas izmaksas?

- A automašīnas cena
- B automašīnas ražošanai nepieciešamo izejvielu, darba un kapitāla izmaksas
- C automašīnas iegādes un ekspluatācijas izmaksas
- D preču, pakalpojumu apjoms, kuru varētu saražot automašīnas vietā

3. _____

Uzmanību! 2. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

2. uzdevuma turpinājums

4. Kurš no minētajiem faktoriem varētu izraisīt naftas piedāvājuma līknes nobīdi pa kreisi?
A naftas cenas paaugstināšanās
B naftas cenas pazemināšanās
C vairāku lielu naftas ieguves uzņēmumu slēgšana
D jaunu naftas ieguves lauku nodošana ekspluatācijā
5. Tirgus līdzsvara cena ir
A cena, par kuru preces pieprasītais daudzums tirgū ir vienāds ar šīs preces piedāvāto daudzumu
B cena, par kuru tirgū notiek visvairāk darījumu
C cena, kas apmierina gan pircējus, gan pārdevējus
D cena, kas tirgū ilgstoši nemainās
6. Palielinās preces A pieprasījums tirgū. Kā mainīsies preces A tirgus līdzsvara cena un līdzsvara daudzums?
A līdzsvara cena pieaugs, daudzums samazināsies
B līdzsvara cena pieaugs, daudzums palielināsies
C līdzsvara cena samazināsies, daudzums palielināsies
D līdzsvara cena samazināsies, daudzums arī samazināsies
7. Kurā kapitālsabiedrībā visiem īpašniekiem ir ierobežota atbildība?
A komandītsabiedrībā
B akciju sabiedrībā
C individuālā komersanta un personālsabiedrībā
D pilnsabiedrībā
8. Akciju sabiedrībā par peļņas sadali lemj
A valde
B valdes priekšsēdētājs
C padome
D akcionāru sapulce
9. Palielinoties ražošanas apjomam, vidējās pastāvīgās izmaksas (AFC)
A nemainās
B samazinās
C palielinās
D sākumā samazinās, bet tad pieaug
10. Uzņēmuma grāmatvedības bilance atspoguļo
A avotus, no kuriem uzņēmums ieguvījis kapitālu
B kur izlietots iegūtais kapitāls
C kādu kapitālu un no kurienes uzņēmums ir piesaistījis un kur to ir izlietojis
D produkcijas ražošanas izmaksas un uzņēmuma neto apgrozījumu
11. Sadalīt dividendēs vai izmantot attīstībai uzņēmums ir tiesīgs
A bruto peļņu
B peļņu pirms nodokļiem
C neto peļņu
D ekonomisko peļņu
12. Iekšzemes kopproduktā (IKP) ieskaita
A gada laikā valsts teritorijā visu saražoto produktu vērtību
B gada laikā valsts teritorijā saražoto tikai galaproduktu vērtību
C gada laikā valsts teritorijā visu saražoto produktu vērtību mīnus importu
D gada laikā valsts teritorijā saražoto galaproduktu vērtību mīnus starpprodukta vērtību

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

Uzmanību! 2. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

2. uzdevuma turpinājums

13. Kurš makroekonomiskais rādītājs raksturo ekonomikas izaugsmi?
A reālais iekšzemes kopprodukts, aprēķināts tirgus cenās
B nominālā IKP pieauguma temps, salīdzinot ar iepriekšējo gadu
C nominālā IKP uz vienu iedzīvotāju pieaugums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu
D reālā iekšzemes kopprodukta vidējais gada pieauguma temps 13._____
14. Mājsaimniecības preču un pakalpojumu iegādei izmanto
A bruto darba algu
B neto darba algu
C reālo darba algu
D vidējo darba algu 14._____
15. Naudas piedāvājumu regulē
A Finanšu ministrija
B valdība
C centrālā banka
D Finanšu un kapitāla tirgus komisija 15._____
16. Ja centrālā banka palielina naudas piedāvājumu apgrozībā, kas notiks naudas tirgū?
A procentu likme samazināsies
B procentu likme pieaugs
C samazināsies naudas daudzums apgrozībā
D patēriņa preču kredītu procentu likmes pieaugs 16._____
17. Cik liela ir pievienotās vērtības nodokļa (PVN) summa par pirkumu 242 eiro, ja PVN likme ir 21%?
A 50,82 eiro
B 42,00 eiro
C 200,00 eiro
D pievienotās vērtības nodokli maksā preces ražotājs, nevis pircējs 17._____
18. Kura pasākuma īstenošana atbilst ierobežojošai monetārai politikai?
A obligāto rezervju normas samazināšana
B valdības izdevumu samazināšana
C refinansēšanas likmes samazināšana
D centrālā banka atklātā tirgū pārdod valūtu, vērtspapīrus 18._____
19. Ja darbu uzsāks jauna, jaudīga saplākšņa rūpnīca, koksnes tirgū
A koksnes cena paaugstināsies
B koksnes cena samazināsies
C palielināsies koksnes piedāvājums
D samazināsies koksnes pieprasījums 19._____
20. Kura vērtspapīra iegāde tiek uzskatīta par riskantāko?
A uzņēmuma obligācijas
B valsts parādzīmes
C uzņēmuma akcijas
D valsts krājobligācijas 20._____
21. Latvijā komercbanku uzraudzību veic
A Finanšu ministrija
B centrālā banka
C Komercbanku asociācija
D Finanšu un kapitāla tirgus komisija 21._____

Kopā par
2. uzd.:

3. uzdevums (5 punkti).

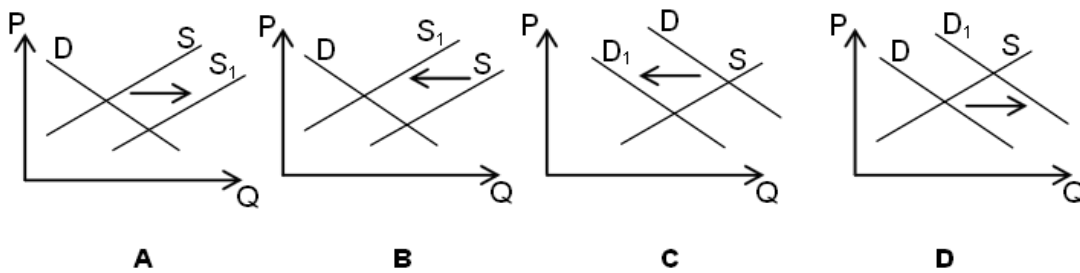
Tabulā dotas dažādas situācijas. Ieraksti bezdarba veida burtu, kurš atbilst dotajai situācijai (I – īslaicīgais jeb frikcionālais, S – strukturālais, C – cikliskais)!

	Situācija	Bezdarba veida burts
1.	Uzņēmuma īpašnieks nopērk jaunu, modernāku iekārtu un atlaiž no darba trīs darbiniekus.	
2.	Kristīne ir pārdevēja Jelgavas „Rimi” veikalā. Viņa maina dzīvesvietu un aiziet no darba. Tagad viņa dzīvo Rēzeknē un meklē jaunu darbu.	
3.	Samazinās ražošana un pieprasījums pēc vietējiem autopārvadājumiem, tāpēc firmas īpašnieks atlaiž no darba šoferus.	
4.	Jana nav apmierināta ar darba samaksu šūšanas firmā. Viņa aiziet no darba un meklē labāk apmaksātu darbu.	
5.	Kārlis zaudē darbu celtniecības firmā, jo tā samazina darba apjomus. Uzlabojoties situācijai valsts ekonomikā, Kārlis cer atsākt strādāt celtniecībā.	

Kopā par 3. uzd.:

4. uzdevums (6 punkti).

A, B, C, D zīmējumos ir attēlotas tabulā aprakstītās situācijas dažādos tirgos.

Tabulas ailēs atzīmē ar X tā zīmējuma burtu, kurā ir attēlota dotā situācija!

	Tirgus	Situācija	A	B	C	D
1.	Kartupeļu tirgus	Kartupeļu cietes uzņēmums paplašināja ražošanu				
2.	Bērzu sulas tirgus	Divi jauni uzņēmumi sāka iegūt un tirgot bērzu sulas				
3.	Tūrisma pakalpojumu tirgus	Samazinās iedzīvotāju ienākumi (tūrisma pakalpojumi ir normāla prece)				
4.	Zivju konservu tirgus	Nelabvēlīgu zvejas apstākļu dēļ strauji samazinās nozveja				
5.	Kabeļtelevīzijas pakalpojumu tirgus	Vairāki populāri kanāli pārtrauc bezmaksas pārraides. Tagad tos pārraida tikai kabeļtelevīzija				
6.	Sviesta tirgus	Eiropā pieaug pieprasījums pēc siera, uzņēmumi sāk to vairāk ražot un piedāvāt patērētājiem				

Kopā par 4. uzd.:

5. uzdevums (8 punkti).

Tabulā doti apgalvojumi. Nosaki, vai apgalvojums ir patiess (P) vai aplams (A), un ieraksti atbilstošo burtu tabulā! Uzraksti ekonomisku pamatojumu, kāpēc apgalvojums ir patiess vai aplams!

Apgalvojums	Burts	Pamatojums
Ja preces A pieprasījuma (cenas) elastības koeficients $ e > 1$, tad pieprasījums ir neelastīgs.		
Maizes pieprasījums ir neelastīgs.		
Ja pārdevējs paaugstinās maizes cenu, tad ieņēmumi no maizes tirdzniecības palielināsies.		
Ja preces B pieprasījums ir elastīgs, cenu paaugstinot par 2%, palielinās pieprasītais daudzums vairāk nekā par 2%.		

Kopā par
5. uzd.:

Kopā par
1. daļu:

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2016
 SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

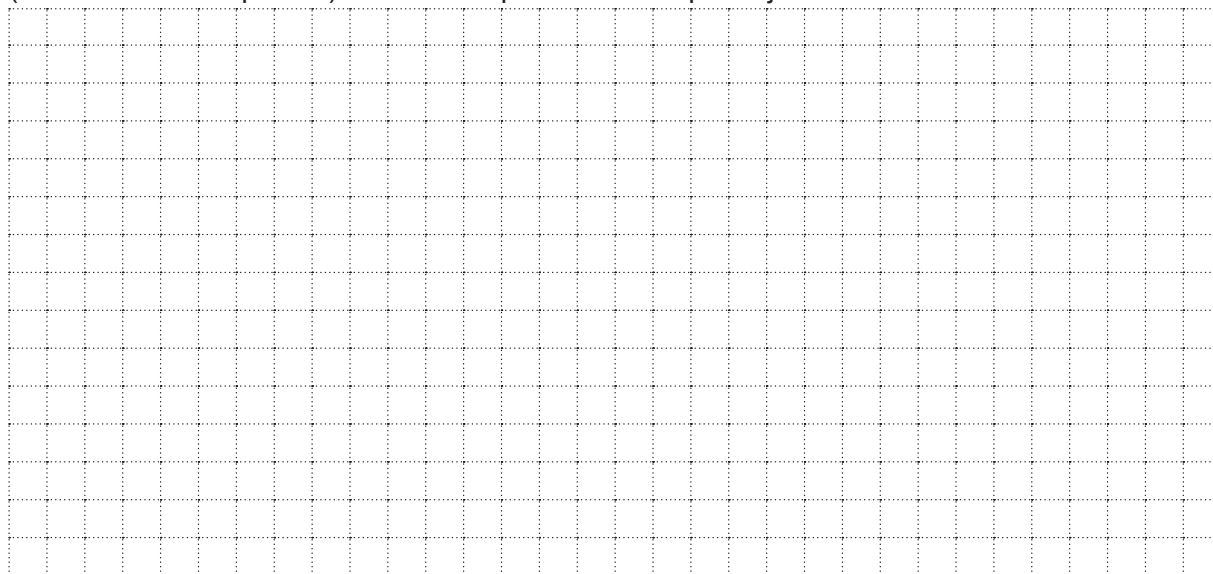
1. uzdevums (16 punkti).

Preces pieprasījums un piedāvājums vietējā tirgū dots tabulā.

Aizpilda
skolotājs:

Cena (eiro par vienību)	Pieprasītais daudzums (kg)	Piedāvātais daudzums (kg)	Jaunais pieprasītais daudzums (kg)
0,50	48	6	
0,60	44	12	
0,65	38	20	
0,70	30	24	
0,80	22	28	
0,90	12	36	

1.1. Izmantojot tabulā dotos datus, uzzīmē preces pieprasījuma un piedāvājuma grafiku (vienā koordinātu plaknē)! Uzraksti nepieciešamos apzīmējumus!

1.1. _____

1.2. Izmantojot grafiku, nosaki!

Tirgus līdzsvara cena _____ eiro par kg

Tirgus līdzsvara daudzums _____ kg

Pārdevēja ieņēmumi pie līdzsvara cenas (parādi aprēķina gaitu) _____ eiro!

Vieta aprēķiniem:

1.2. _____

Uzmanību! 1. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

1. uzdevuma turpinājums

1.3. Aprēķini, par cik procentiem mainīsies preces pieprasītais daudzums un cena! Aprēķini pieprasījuma elastības koeficientu, ja preces cena palielināsies no 0,65 eiro uz 0,70 eiro (parādi aprēķina gaitu)!

Pieprasītā daudzuma izmaiņas (%) _____

Cenas izmaiņas (%) _____

Pieprasījuma elastības koeficients (Uzraksti formulu un pēc tās veic aprēķinus!)

Vieta aprēķinam:

1.3.____

1.4. Pārdevēji ir ievērojuši, ka uz svētkiem preces pieprasītais daudzums palielinās par 4 kg pie katras no cenām. Ieraksti uzdevuma sākumā dotajā tabulā (2. daļas 1.lpp.) jauno pieprasīto daudzumu! Iepriekš izveidotajā koordinātu plaknē uzzīmē jauno pieprasījuma līkni!

Izmantojot grafiku, nosaki!

Jaunā tirgus līdzsvara cena _____ eiro par kg

Jaunais tirgus līdzsvara daudzums _____ kg

1.5. Uzraksti vienu iemeslu, kāpēc pārdevēji uz svētkiem pazemina cenas! Uzraksti pārdevēju rīcības ekonomisko pamatojumu!

1.4.____

1.5.____

Kopā par
1. uzd.:

2. uzdevums (10 punkti).**Izlasi tekstu!**

Lapiņu ģimenes (tēva un mātes) norēķinu kontā ir pārskaitīta mēneša darba alga. Pēc darba dodoties mājup, tēvs nopērk pārtikas produktus (maizi, sviestu, pienu un olas) un piepilda mašīnas bāku ar degvielu. Māte nopērk bērnu grāmatu.

2.1. Uzraksti nodokļu veidu, kurš papildina valsts budžetu no tekstā minētajiem darījumiem!

Darījums	Nodokļu veids
Darba alga	
Pārtikas preču iegāde	
Benzīna iegāde	
Grāmatas iegāde	

2.1. _____

2.2. Nopirktās grāmatas cena bija 11,00 eiro. PVN likme 12%. Aprēķini, kāda būtu grāmatas cena, ja PVN likme būtu 0%! Parādi aprēķina gaitu!

2.2. _____

2.3. Pieņemsim, ka Lapiņu ģimenes tēva bruto darba alga bija 630 eiro, bet mātes attiecīgi 560 eiro. Aprēķini, cik lielu summu sociālajā budžetā pārskaitīja darba devējs no 630 eiro un 560 eiro bruto darba algas! Parādi aprēķina gaitu!

- Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas procentu likme: _____ %
- Darba devēja izdevumi, kas saistīti ar Lapiņu ģimenes atalgošanu:

2.3. _____

Kopā par
2. uzd.: _____**3. uzdevums (7 punkti).**

Skolēnu mācību uzņēmums (SMU) izgatavoja un pārdeva 120 produkcijas vienības, katru par 1,50 eiro. Ražošanas izmaksas bija šādas:

- iekārtas īre – 15,00 eiro;
- vienas produkcijas vienības izejvielu iegāde – 0,50 eiro;
- reklāmas izdevumi – 19,00 eiro;
- vienas produkcijas vienības iepakojuma materiālu iegāde – 0,15 eiro.

Aprēķini! Parādi aprēķinu gaitu!

3.1. Ražošanas pastāvīgās izmaksas (FC).

_____ Atbilde: _____

3.1. _____

3.2. 120 vienību ražošanas mainīgās izmaksas (VC).

_____ Atbilde: _____

3.2. _____

3.3. Ražošanas kopējās izmaksas (TC).

_____ Atbilde: _____

3.3. _____

Uzmanību! 3. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

3. uzdevuma turpinājums

3.4. SMU kopējie ieņēmumi (TR).

Atbilde: _____

3.4. _____

3.5. SMU peļņa.

Atbilde: _____

3.5. _____

3.6. Uzraksti, kādas izmaksas vēl būtu jāiekļauj SMU peļņas aprēķinā!

- _____
- _____

3.6. _____

Kopā par
3. uzd.:
_____**4. uzdevums (9 punkti).**

Laimonis noslēdz darba līgumu, kurā ir paredzēta 690 eiro liela mēneša bruto darba alga. Viņam ir dēls, kurš mācās 10. klasē un ir ierakstīts Laimoņa nodokļu grāmatiņā. Ņemot vērā Latvijā pastāvošās nodokļu likmes un atvieglojumus par apgādājamajiem, aprēķini prasīto! Parādi aprēķinu gaitu!

4.1. Laimoņa bruto darba alga mēnesī: _____ eiro

4.1. _____

4.2. Darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (sociālais nodoklis) procentu likme: _____ %. Laimoņa valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas summa: _____ eiro

4.2. _____

4.3. Laimoņa ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums un atvieglojumi par apgādājamajiem: _____ eiro

4.3. _____

4.4. Laimoņa ienākumi, no kuriem aprēķina iedzīvotāju ienākuma nodokli:

_____ eiro

4.4. _____

4.5. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme: _____ %.

Laimoņa iedzīvotāju ienākuma nodokļa summa: _____ eiro

4.5. _____

4.6. Laimoņa neto darba alga: _____ eiro

4.6. _____

4.7. Kā un par cik eiro mainīsies Laimoņa neto ienākumi, ja valdība palielinās neapliekamo minimumu par 10 eiro?

4.7. _____

4.8. Latvijā noteiktais minimālais darba algas apmērs ir _____ eiro.

4.8. _____

Kopā par
4. uzd.:

5. uzdevums (9 punkti).

Kārlis veic noguldījumu bankā 10 000 eiro uz 3 gadiem. Termiņnoguldījuma procentu likme ir 6% gadā. Banka rēķina saliktos procentus un izmaksā katra gada beigās. Savukārt Pēteris vēlas aizņemties no bankas 10 000 eiro uz 3 gadiem. Aizdevu procentu likme ir 10% gadā. Pieņemsim, ka bankai nav rezerves uzkrājumu. Centrālās bankas noteiktā rezerves norma – 4%.

Aprēķini! Parādi aprēķina gaitu!

5.1. Kādu summu banka aprēķinās procentu maksājumos Kārlim termiņa beigās (pēc 3 gadiem)?

Formula ar apzīmējumu skaidrojumiem _____

Aprēķins _____

eiro

5.1. _____

5.2. Kādu summu banka no 10 000 eiro noguldījuma varēs izsniegt Pēterim kredītā?

eiro

5.2. _____

5.3. Cik eiro Pēteris samaksās procentu maksājumos katru gadu un termiņa beigās?

1. gada beigās _____

2. gada beigās _____

3. gada beigās _____

Termiņa beigās _____

5.3. _____

5.4. Cik lielu naudas summu iegūs banka no šiem darījumiem?

eiro

5.4. _____

Kopā par
5. uzd.:

6. uzdevums (3 punkti).

Nikam pietrūkst 300 eiro, lai iegādātos jaunu datoru. Viņam ir nepieciešams īstermiņa aizņēmums. Šādu kredītu piedāvā vairākas bankas.

Salīdzini piedāvājumus!

Kredītiestādes nosaukums	Apraksts	Mēneša procentu likme	Maksimālais kredīts
Komercbanka „ALFA”	Pirmais kredīts līdz 200 eiro. Termiņš 1 mēnesis (bez procentu maksājumiem). Esošajiem klientiem iespēja aizņemties līdz 1000 eiro.	10%	1000 eiro
Komercbanka „BETA”	Lai saņemtu kredītu, ir jāreģistrējas un jāaizpilda reģistrācijas anketa – tas aizņems mazāk kā vienu minūti. Pirmais kredīts līdz 250 eiro – bez procentu maksājumiem.	11%	500 eiro
Komercbanka „GAMMA”	Piedāvā ātru kredītu no 50 līdz 425 eiro uz termiņu no 5 līdz 30 dienām.	12%	425 eiro
Komercbanka „DELTA”	Piedāvā īstermiņa finansiālus risinājumus dažādām situācijām. Visiem jaunajiem klientiem pirmais aizdevums līdz 100 eiro – bez procentu maksājumiem. Jebkura summa no 10 līdz 400 eiro ar jebkuru atmaksas termiņu no 1 līdz 45 dienām.	13%	400 eiro

Naudu var aizņemties vienā kredītiestādē vai arī vairākās kredītiestādēs vienlaicīgi. Kuru no piedāvājumiem izvēlēties, ja Niks plāno kredītu atmaksāt 30 dienu laikā?

Kādu izvēli tu ieteiktu Nikam? Pamato, kāpēc, izmantojot aprēķinus!

6. _____

Kopā par
2. daļu:

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
2016
SKOLĒNA DARBA LAPA
3. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

3. daļa (24 punkti).

Tabulā doti statistikas dati. Iepazīsties ar tiem!

Latvijas darba tirgu raksturojošie ekonomiskie rādītāji (2013. gads).

Iedzīvotāju skaits	2 023 825
Iedzīvotāji darbības vecumā	1 278 269
Nodarbinātie iedzīvotāji	866 500
Bezdarbnieki	119 400
Ekonomiski aktīvie darba devēju uzņēmumi	50 844
Pašnodarbinātas personas	50 822

Katram iedzīvotājam ir iespēja plānot savu karjeru. Dažs kļūst par darba devēju, dažs – par darba ņēmēju, cits – par pašnodarbināto. Kādu karjeras izvēli tu uzskati par veiksmīgāko? Atbildi pamato, raksturojot gan tavas izvēles priekšrocības, gan minot iespējamus riskus.

Uzraksti apmēram 200 vārdus garu argumentētu pārspriedumu par šo tematu! Pamato savu viedokli, izmantojot zināšanas ekonomikā, lieto ekonomikas jēdzienus un analizē ekonomisko parādību likumsakarības!

Uzmetums.

EKSĀMENS EKONOMIKĀ
vidusskolai
 2016
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

1. un 2. daļas vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.	Kritēriji	Punktu kopskaits
1. daļa		
1. uzd.	1 punkts par katru pareizi ievietotu terminu	5
2. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi	21
3. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi	5
4. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi	6
5. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi, 1 punkts par katru uz ekonomikas likumsakarībām balstītu pamatojumu	8
Kopā		45

2. daļa*

1. uzd.	1.1. – 1 punkts par pareizi uzrakstītiem apzīmējumiem pie asīm, norādītām mērvienībām un pareizi ievērotu mērogu; 1 punkts par katru pareizi uzzīmētu līkni; 1 punkts par pareizi uzrakstītiem līkņu apzīmējumiem – kopā 4 punkti 1.2. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu – kopā 3 punkti 1.3. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu; 1 punkts par pareizi aprēķinātu koeficientu – kopā 3 punkti 1.4. – 1 punkts par pareizi aizpildītu tabulas aili; 1 punkts par pareizi iezīmētu līkni; 1 punkts par katru pareizi noteiktu lielumu – kopā 4 punkti 1.5. – 1 punkts par pareizi minētu iemeslu; 1 punkts par ekonomikas likumsakarībās balstītu pamatojumu – kopā 2 punkti	16
2. uzd.	2.1. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 4 punkti 2.2. – 1 punkts par pareizu atbildi; 1 punkts par aprēķina gaitu – kopā 2 punkti 2.3. – 1 punkts par pareizu procentu likmi; 1 punkts par katru pareizu aprēķina soli – kopā 4 punkti	10
3. uzd.	3.1.–3.5. – 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu – kopā 5 punkti 3.6. – 1 punkts par katru pareizu atbildi – kopā 2 punkti	7
4. uzd.	4.1. – 1 punkts par pareizu atbildi 4.2. – 1 punkts par pareizu aprēķinu, ja procentu likme nepareiza – 0 punktu 4.3. – 1 punkts par pareizu atbildi 4.4. – 1 punkts par pareizu atbildi 4.5. – 1 punkts par pareizu aprēķinu, ja procentu likme nepareiza – 0 punktu 4.6. – 1 punkts par pareizu atbildi 4.7. – 1 punkts par pareizi noteiktu izmaiņu dinamiku; 1 punkts par pareizi aprēķinātām izmaiņām – kopā 2 punkti 4.8. – 1 punkts par pareizu atbildi	9
5. uzd.	5.1. – 1 punkts par pareizu formulu ar apzīmējumu skaidrojumu, 1 punkts par aprēķina izteiksmi, 1 punkts par pareizi aprēķinātu lielumu – kopā 3 punkti 5.2.–5.4. 1 punkts par katru pareizi aprēķinātu lielumu – kopā 6 punkti	9
6. uzd.	1 punkts par ieteikuma formulējumu 1 punkts par pamatojumu 1 punkts par aprēķiniem (Ja skolēns ir pamatoti izskaidrojis izvēli, kura neprasa aprēķinu – 2 punkti)	3
Kopā		54

*Ja skolēns kļūdījies kādā risinājuma solī, tad viņš nesaņem punktu par šo soli, bet turpmākā risinājuma vērtējumu tas neietekmē, ja darbības veiktas pareizi ar kļūdainu starprezultātu.

3. daļa**

Kritēriji Punkti	1 Saturs un organizācija	2 Analīze un argumentācija	3 Ekonomikas fakti un likumsakarības	4 Ekonomikas terminu lietojums un pareizrakstība
3	Saturs pilnībā atbilst tēmai. Domas izklāstītas skaidri, formulēta galvenā ideja.	Izklāstot viedokli, argumentācijā balstās uz atbilstošiem ekonomikas faktiem, ir atklātas un izklāstītas cēloņsakarības.	Korekts faktu un likumsakarību lietojums, ir atklātas likumsakarības.	Korekts ekonomikas terminu un jēdzienu lietojums. Nav kļūdu ekonomikas terminu un jēdzienu rakstībā. Ievēroti rakstības pamatlikumi.
2	Saturs pamatā atbilst tēmai. Apraksts vispārīgs, bet izklāsts loģiski organizēts.	Izklāstot viedokli, argumenti vai pretargumenti ir vispārīgi, nepārlicinoši.	Ekonomikas faktu un likumsakarību lietojumā pieļautas dažas nebūtiskas kļūdas.	Jēdzienu un terminu lietojumā pieļautas nebūtiskas neprecizitātes. Pieļautās kļūdas netraucē uztvert saturu.
1	Apraksts primitīvs, vāji organizēts informācijas izklāsts.	Viedoklis izklāstīts fragmentāri, nepārlicinoša argumentācija.	Minēti daži ekonomikas fakti, nav atklātas likumsakarības.	Būtiskas kļūdas ekonomikas terminu lietojumā vai pareizrakstībā. Teikumu uzbūve un pareizrakstības kļūdas traucē uztvert saturu.
0	Neatbilst tematam, tālāk nav vērtējams.	Nav viedokļa un argumentācijas.	Nav minēti ekonomikas fakti un likumsakarības.	Nav lietoti ekonomikas termini.

** 3. daļā iegūtais punktu skaits jāreizina ar 2.

Kopā par 3. daļu – 24 punkti.